

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 22. 06. 2021

Peter Majer, hovorca NBS

Dobrý deň, vitajte v Národnej banke Slovenska na tlačovej konferencii o tom, ako sa bude dať slovenskej ekonomike alebo o ekonomicko-menovom vývoji – letná edícia 2021. S úvodným slovom sa vám prihovorí pán guvernér Peter Kažimír a prezentáciu má pripravenú pán viceguvernér Ľudovít Ódor. Na úvod len poviem, že všetky súvisiace materiály budú už v tejto chvíli na našej stránke. Pán guvernér, nech sa páči.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujem, dámy a páni, najprv mi dovoľte, aby som vás tak isto privítal na pôde Národnej banky Slovenska. Národná banka Slovenska sa pripája k ďalším autoritám krajiny a bije na poplach. Vyzývame občanov Slovenska, aby sa čo najskôr a v čo najväčšej miere dali očkovať voči vírusu Covid-19. Naša výzva vychádza nielen z princípu zachovania ľudského života, ale aj z princípu zachovania šance na lepší život, na vyššiu životnú úroveň, na ekonomický rast a na solídny trh práce. Prichádzame totiž s dobrými správami, s dobrými šancami na to, ako by mohol vyzerat' ekonomický život na Slovensku v najbližších rokoch. Solídne oživenie ekonomiky pokračuje, ale riziká stále na nás číhajú. Je tu ďalší fenomén, ktorý sa tu po rokoch vrátil, a to je inflácia alebo rast cien, ak chcete, takže ceny tovarov a služieb začali razantne rásť, no napriek tomu podľa nás nie je dôvod na paniku a tento rast o pár mesiacov spomalí. Toto zrýchlenie nie je izolovaný jav, ktorý pozorujeme len v našej krajine, ale tento jav sa deje globálne na celom svete. Naďalej očakávame, že slovenská ekonomika dosiahne predkrízové úrovne už koncom tohto roka a následne by mala pokračovať vo veľmi solídnom raste. Tak isto prichádzame s informáciou, že už v roku 2023 by sme dokonca mohli dosiahnuť úroveň, blízko ktorej by naša ekonomika približne bola, ak by žiadna pandémia nebola, to znamená, že sa vieme vrátiť na trajektóriu ekonomického rastu pred obdobia pandémie. Tempo zotavenia je silné a je silné aj vďaka adresnej pomoci vlád a centrálnych bánk. Vďaka podporným opatreniam sa na Slovensku aj v zahraničí darí udržiavať podniky pri živote, darí sa udržiavať zamestnanosť a to je asi kľúčová úloha, ktorú momentálne vlády plnia. To je to najdôležitejšie, aby sme sa mohli všetci vrátiť do nového pokrízového normálu, a to čo s najmenšími trvalými stratami. To, čo je dnes z pohľadu nasledujúcich mesiacov najzásadnejšie nie je až tak samotné tempo rastu ekonomiky, ale to ako rýchlo dokážeme očkovať u nás doma, ale aj v zahraničí. Je to naozaj rozhodujúca

premenná pre vývoj v nasledujúcich mesiacoch. Riziko príchodu tretej vlny musíme naozaj brať vážne, aj keď by ekonomické dôsledky tejto ďalšej vlny nemuseli byť také vážne ako v prípade prvej a druhej vlny, trval by návrat na predkrízovú životnú úroveň potom, samozrejme, dlhšie. Preto je čo najskoršie zaočkovanie aspoň troch pätín obyvateľstva alebo ak chcete 60 % obyvateľstva kľúčovým predpokladom priaznivého výhľadu ekonomiky a je to vlastne aj súčasť našich scenárov, ktoré vám dneska predstavíme. Prípadné zlyhanie v tejto oblasti by mohlo vyústiť do opätovného nárastu tlaku na zdravotníctvo a toto by všetko mohlo mať samozrejme vážne a potenciálne aj trvalé následky pre vývoj ekonomiky. Toto riziko, riziko dostatočnej miery zaočkovania, nie je špecifické len pre Slovensko, týka sa aj globálnej ekonomiky, rôznych častí sveta a platí, že ak sa podcenia preventívne opatrenia, tak potom môžu prísť nové výpadky, nové výpadky napríklad v logistike dodávok náhradných dielov. Naši výrobcovia potom budú musieť dlhšie dobiehať zameškané. Aktuálne čakáme, že tomu tak bude už aj tento rok v oblasti výpadkov dodávok jednotlivých náhradných dielov, o tom viacej bude hovoriť pán viceguvernér. Pri pohľade na vývoj za hranicami Slovenska môžeme skonštatovať, že sa situácia na európskej úrovni tiež postupne zlepšuje, stabilizuje, a to aj napriek stále prítomným rizikám, o ktorých som hovoril, takže ostávame vo všeobecnosti opatrne optimistickí aj tu na Slovensku, ale aj v celej Európe. Z pohľadu nastavenia menovej politiky v Európskej centrálnej banke je potrebné povedať, že toto nastavenie ostáva aj naďalej veľmi, veľmi uvoľnené a aktuálne nevidíme žiadny dôvod na to, aby sme toto nastavenie menili. Podľa nás táto uvoľnená monetárna menová politika veľmi cielene funguje a pomáha ekonomike sa zotavovať. Vráskou na čele mnohých ľudí sa v posledných týždňoch, mesiacoch, ale aj témou každodennou naozaj stáva rast cien tovarov a služieb. Prv než sa pozrieme na dôvody a príčiny, chcel by som povedať, že podľa nás nie je dôvod na žiadnu inflačnú paniku. Miera inflácie by mala dosiahnuť vrchol niekedy na začiatku budúceho roku, niekde na úrovni 3 %, ale stále budeme hovoriť o priemere ročnej inflácii na úrovni asi 2,5 %. Teraz sa nachádzame na cielenej úrovni 2 %, tak nechcem vás obťažovať monetárnou teóriou, ale to je v podstate ideálny cieľ, ktorý sa nám dlho nedarilo dosiahnuť. Podľa nás sa ale toto tempo rastu cien postupne spomalí. Spomínal som, že nie je dôvod na paniku, pri pohľade do dlhšej histórie ide stále o mierne hodnoty rastu cien. Ja vám pripomeniem vstup do eurozóny v roku 2009, tzv. ten catch-up efekt alebo konvergenčný efekt našej ekonomiky, tak rasty cien dosahovali aj päťpercentné úrovne. Začiatkom tohto roka zdraželi najmä pohonné hmoty, teda benzín a nafta, no a samozrejme, museli sme rátať, aj sa to stalo s rastom cien cigariet na základe rastu daní. Aktuálne však začínajú viac zdražovať potraviny, a to je hlavne k vôli nedostatku niektorých poľnohospodárskych

produktov, a to na nedostatku nielen na našom trhu, ale aj hlavne na svetových trhoch a tento nedostatok tlačí ceny hore. Potrebne je rátať s tým, že tento vývoj by mal pokračovať ešte približne jeden celý rok. Zároveň treba povedať, že začiatkom budúceho roka ešte podľa nás zdražia aj ceny regulovaných energií, ktoré vždy zohľadňujú vlastne vývoj v cenách energií rok dozadu. Ten vzorec je postavený na základe cien napr. ropy, ropných produktov rok dozadu a napríklad začiatkom tohto roku regulované ceny energií klesli. Takže rátame, že začiatkom budúceho roku zase pôjdu hore. Opäť, nie je to len na Slovensku, vývoj v cenách na svetových trhoch do veľkej miery súvisí s tým, že ako nerovnomerne sa zotavujú rôzne kúty sveta z pandémie. Tak aká je teraz lepšia situácia v USA, ako sa z toho dostávame v Európe, a akých problémoch je India a ďalšie časti - či už Južnej Ameriky alebo Ázie. Z pohľadu poľnohospodárstva potom je úplne logické, že potrvá nejaký čas kým pestovatelia, výrobcovia zareagujú na meniaci sa dopyt. Netreba zabúdať, že mnohé rozvojové a rozvíjajúce sa krajiny naďalej zápasia s ťažkým priebehom pandémie. V niektorých častiach ekonomiky, kde došlo k vôli opatreniam výraznejším stratám na tržbách, môže byť prirodzená snaha kompenzovať si tieto straty tlakom na vyššie ceny, máme na mysli hlavne sektor služieb, kde tento jav naši občania podľa mňa môžu naozaj spozorovať. Naďalej ďalším faktorom, ktorý tlačí ceny nahor, je to, že máme našetrené - ako sa hovorí - takže tieto finančné zdroje ľudí, taký hlad po slobode, môže napomôcť k tomu, že budeme tolerovať aj vyššie ceny. Moje posledná zastávka je pri trhu práce. Situáciu na trhu práce v porovnaní so záverom minulého roka hodnotíme ako trochu horšiu, prekvapil nás totiž pokles zamestnanosti. Tento pokles zamestnanosti na základe štatistických údajov a potom ďalšieho skúmania, je ale spôsobený hlavne prepúšťaním v oblasti verejného sektora a z verejného sektora - to vás možno prekvapí - zase v oblasti samospráv, takže to je kľúčový zdroj prepúšťania v tejto, vlastne v prvom štvrtroku tohto roku. Na druhej strane v súkromnom sektore jednoznačne pomáhali a fungovali opatrenia zo strany vlády. Samozrejme s uvoľňovaním opatrení a ďalším takým oživovaním ekonomiky dochádza k naberaniu zamestnancov aj v pandémii v najviac zasiahnutých odvetviach a zrejme nebude žiadnym prekvapením, ak vám majitelia niektorých reštaurácií alebo hotelov povedia, že nevedia zohnať ľudí. Zamestnanosť by sa mala postupne zvyšovať a zároveň by mali dynamicky rásť aj mzdy, ten odhad je z hľadiska nominálneho rastu niekde úrovni 5 %. Z hľadiska trhu práce by sme sa mali na predkrízovú úroveň dostať niekedy začiatkom roku 2023. No a teraz úplne na záver niekoľko čísel. Naša ekonomika by mala v tomto roku vzrásť o 4,5 %, v budúcom roku zrýchli na rekordných 5,9, teda skoro 6 % a následne by mala spomaliť niekde na úroveň 3,8 %. Takže a v roku 2023 by sme mali byť teda naspäť aj na tej trajektórii predkrízovej,

takže očakávaný rast cien je na tento rok na úrovni 1,7 % a toto tempo rastu cien by malo v budúcom roku zrýchliť na priemerných 2,5 % a potom zase spomaliť na 2,1 %. O mzdách som vám hovoril, nominálny rast niekde okolo 5 %, ak by sme hovorili o reálnych hodnotách, tak vzhľadom na tie čísla inflácie, ktoré ste počuli, reálne mzdy by mohli rásť v tomto roku vyše 3 % a v budúcom roku niekde pod 3 % vzhľadom na vyššiu infláciu. Summa summarum napriek rizikám a stále prítomnej neistote máme do veľkej miery v rukách to ako zvládneme dopady možnej tretej vlny alebo možného záveru pandémie ako takej a preto je v našom spoločnom záujme sa čo najlepšie pripraviť, ďakujem.

Eudovít Ódor, viceguvernér NBS

Ďakujem pekne, pozdravujem pekne aj ja vás u nás v Národnej banke. Budem relatívne stručný, lebo musím povedať, že až tak veľa sa nezmenilo v našej prognóze. Minule sme boli považovaní za optimistov, tzn. že sme predikovali výrazne rýchlejší rast hospodárstva ako napríklad ministerstvo financií. Teraz už vidíme, že viaceré inštitúcie sú v zásade na podobných trajektoriách ako my, to znamená, že oplátilo sa byť zatiaľ optimistom, ale na konci ešte príde jedno varovanie. Čo sa týka plusov a mínusov tak určite plusom je, že ten prvý štvrťrok dopadol lepšie než sme čakali. Dokonca bol revidovaný nahor aj minulý rok, tak isto očakávania, predstihové indikátory sú veľmi optimistické a uvidíme, či to bude naozaj podložené aj tvrdými dátami, skutočnou produkciou alebo je to trošku možno aj taká úľava a väčší optimizmus než normálne - po teda skončení tej druhej vlny. Tak isto pomoc ekonomikám, čo sa týka menovej a fiškálnej politiky je stále na veľmi vysokej úrovni na oboch stranách Atlantiku, takže aj toto môže pomáhať udržiavať slušný ekonomický rast u nás. To, čo je znamienkom mínus, je samozrejme nedostatok tovarov a služieb a s tým súvisiaci aj cenový nárast. Dá sa na to pozeráť z dvoch hľadísk, samozrejme, ak sa na to pozeráme, že pohár je poloprázdny, tak vidíme, že naozaj náklady pre firmy začínajú rásť relatívne intenzívne, ale ak sa na to pozeráme tak, že pohár je poloplný, tak vidíme aj to, že je to spôsobené naozaj väčším dopytom – na čo nevedeli producenti zatiaľ v adekvátnej miere zareagovať, takže to je zas signál, že niečo sa mení k lepšiemu, lebo zrazu je väčší dopyt, než sa predpokladalo - a samozrejme tá ponuka sa časom vyrovná a tým pádom tieto prvotné veľké nárasty pôjdu z tých inflačných čísel preč. Čo sa týka rizík, tak tam hovoríme, že pre hospodársky rast vidíme ešte stále riziká mierne nadol v tých cenách práve z tých dôvodov, čo sme spomínali mierne nahor. Takže aké tri posolstvá máme z tejto prognózy: Po prvé očkovať, po druhé vakcinovať a po tretie štepiť. Takže ak tieto tri veci zvládneme, tak slovenská ekonomika bude naďalej na veľmi dobrej rastovej trajektorii. A teraz, ak dovoľíte,

tak len pár slidov na dokreslenie toho vývoja, tie hlavné čísla, zhrnutie sme hovorili. Tuto vidíme, že sme museli v tých predpokladoch predikcie naozaj postupne rátať s vyššími cenami komodít, aj dovozné ceny aj u nás, aj v Európe idú, samozrejme, hore, ale ako som spomínal je z časti spôsobené tým, že zrazu je záujem vyrábať, zrazu je záujem spotrebovať a zatiaľ firmy nedokázali v adekvátnej miere na toto zareagovať. A tu vidíme dve veci, na tej ľavej strane je miera očkovanosti a vidíme, že najmä Izrael, Spojené kráľovstvo, ale aj Spojené štáty Americké sú zatiaľ pred Európskou úniou a bude potrebné vyvinúť ešte nejaké úsilie, aby sme dosahovali čísla, ktoré nám umožnia šírenie vírusu bez vážnejších zdravotných následkov, lebo ten vírus sa šíriť ešte bude, ale je na nás, či tie zdravotné následky budú významné alebo nie. Záleží to od toho, či dokážeme najzraniteľnejšie skupiny zaočkovať alebo nie a vidíme ten obrovský záujem vo svetovom obchode na pravej strane, či už v kontajnerovej doprave alebo celkovo, celkových čísel svetového obchodu. Keď sa pozrieme na to, ktoré krajiny ako sú na tom v porovnaní s tým trendom, čo mali pred pandémiou, tak vidíme, že Čína dokonca teraz produkuje nad úrovňou toho trendu, čo bolo pred pandémiou a Spojené štáty sa blížia a pekne tam vidíte to veľko, čo sme avizovali ešte na začiatku pandémie, že ak všetko dobre pôjde, tak sa to bude podobať skôr veľku. A na pravej strane je optimizmus, to je vlastne taký predstihový indikátor o tom, do akej miery tí manažéri, ktorí nakupujú vo firmách, hodnotia situáciu, či tam vidia väčší dopyt alebo nie a tie čísla sú naozaj najvyššie za posledných pár rokov. Čo sa týka epidemiologickej situácie, tak v tom baseline scenáre, v tom základnom scenáre zatiaľ držíme tú šmykľavku, ktorú sme vám ukazovali aj pred časom, ale ako som spomínal zatiaľ ten baseline je postavený na relatívne vyššej zaočkovanosti a potrebujeme trochu viac úsilia, aby sme to dosahovali. Takže, ak máte dobrú lupu alebo dobré oči, tak možno rozlíšite minulú a terajšiu predikciu a to je to, čo som vlastne hovoril, že veľmi zásadne nemeníme ten príbeh, oproti tomu krízovému trendu. Už v tomto roku by sme sa mali dostať na predkrízovú úroveň a niekde v roku 2023 na tú trajektóriu žltú, ktorá ukazuje vlastne trend pred krízou. Takže preto hovoríme, že naša prognóza je v zásade optimistická, tak potom sa môžete pýtať, že prečo to kleslo z 5 na 4,5? Jednak preto, že minulosť sa navýšila, boli tam nejaké revízie a jednak preto, že sme trochu preniesli pár desatíniek z tohto roku do budúceho kvôli tým výpadkom aj v automobilovom priemysle, aj v inom priemysle, ale v zásade tá trajektória je taká istá. Súkromná spotreba – presne to isté.

Tuto už nepotrebuje lupu, aby ste videli ten rozdiel a toto spomínal aj pán guvernér, že prvý štvrťrok bol o čosi negatívnym prekvapením oproti prognóze, ale stále sa bavíme o nejakých desatinkách a keď sa pozrieme aj na aktuálne údaje u Sociálnej poisťovne alebo

Štatistického úradu, tak súkromný sektor generuje nové pracovné miesta, čo dáva nádej, že postupne do budúcnosti uvidíme aj čísla smerom nahor, to znamená niekde na úrovni 1 %. Ten inflačný vývoj a mzdový vývoj sa odrazí aj v reálnych mzdách, kde vlastne tým, že priemernú nominálnu mzdu meníme mierne nadol a infláciu mierne nahor, tak sú tam nejaké malé revízie, ale nič dramatického. No a pri tej inflácii, ak dobre čítame teda ten príbeh, že zatiaľ je to skôr o tom, že producenti nestíhajú ten dopyt, čo, samozrejme, postupom času sa upraví, tak tá kulminácia inflácie by mala byť niekedy na začiatku budúceho roka aj vplyvom regulovaných cien a potom postupne by sme sa mali dostať do takého koridoru, kde to považujeme za úplne normálne medzi 2 - 2,5 %. Chceme ukazovať možno ešte tento graf: Teraz sme vzhľadom na to, že tie riziká už sú viac vybalansované, už nemusíme hovoriť len na jednu stranu, tak práve preto sme neurobili dva scenáre, len jeden alternatívny scenár, voláme to ten negatívny scenár, a to je vlastne to, ak by sa nepodarilo zaočkovať dostatočné množstvo ľudí a tá pandémia by postupne v tom treťom štvrtroku opäť viedla k prísnejším protipandemickým opatreniam alebo k prísnejšiemu lockdownu, tak v takom prípade tá ekonomika sa nepriblíži k tej päťke, ale možno zostane v blízkosti trojky, čo sa týka ekonomického rastu. Takže, to je ten náš apel, prečo je asi dôležité vyvinúť veľa úsilia v prospech vakcinácie. Čo sa týka fiškálneho výhľadu, tak zatiaľ stále si myslíme, že ten skutočný deficit bude nižší, než plánovaný, niekde na úrovni 6,6 % v tomto roku a potom postupne by sme mohli ísť nižšie. Tento náš scenár je založený na nezmenených politikách, samozrejme, z pohľadu zlepšenia, ak sa naplní ten scenár, o ktorom hovoríme, náš základný, tak by bolo dobre začať konsolidovať už v budúcom roku a nečakať na ďalšie obdobie, lebo zdá sa naozaj – tie čísla sú relatívne dobré a práve v takých časoch je ľahšie konsolidovať ako uprostred nejakej väčšej krízy. V dlhu - veľa vecí sa neudialo, malé kozmetické zmeny, ktoré boli najmä vplyvom toho, že sme zvýšili deficit pre tento rok a tie ostatné roky – udržali sme tú trajektóriu niekde v blízkosti tých 60 % HDP. No, a na záver len tradičný vlastne sumár našej predikcie a ďakujem pekne za pozornosť.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne, priestor pre vaše otázky.

Tomáš Velecký, Televízia Markíza

Hovorili ste o vakcinácii - viete odhadnúť čo sa stane, ak Slovensko zostane rozdelené na oblasti kde zaočkovanosť dosiahne tých požadovaných dajme tomu 60 %, na oblasti kde nie a tie zrejme môžu ísť v budúcnosti do lockdownu. Budeme mať nejaké dvojrychlostné

Slovensko kvôli tomu alebo tie dodávateľské vzťahy v ekonomike sú tak úzke, že tie nezaočkované regióny v lockdowne stiahnu dole aj tie zaočkované regióny? Viete to takto odhadnúť? Alebo v prípade tej svetovej ekonomiky ste to už naznačili, že pokiaľ budú problémy v Číne alebo na Taiwane, tak má automaticky problém aj náš priemysel, ale či sa to dá povedať aj o bratislavskom priemysle, napríklad, že bude mať problém, ak východ pôjde do lockdownu. Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Nerád by som postavil odpoveď na obdiv Bratislavy, centrizmu, nejakým spôsobom, ale je pravdou, je úplne normálne, že reagujete zrejme na vývoj v zaočkovanosti v jednotlivých častiach Slovenska. Ak sme pomenovali to, že vážnym spôsobom, samozrejme, môže ovplyvniť logistické napojenia, napríklad problémy v Ázii, tak je logické, že tak isto aj problémy v rámci jednej krajiny môžu vážnym spôsobom zasiahnuť celkový vývoj ekonomiky, to je snáď úplne jasné. Samozrejme, to, aby ten vývoj bol potom čo najmenej poškodzujúci celkový výstup – tak to bude veľmi závisieť od smart alebo ak chcete proste rozumných a šikovných opatrení. Tam by sme sa logicky prihovárali za to, aby to bol proste diferencovaný prístup. To, či je to možné, to už nie je na nás, to je na epidemiológoch a na tých ľuďoch, ktorí sa zaoberajú práve opatreniami a ich možnosťou vymáhania a zavádzania do života. Samozrejme, najlepším liekom, najlepšou odpoveďou je naozaj osвета a snaha presvedčiť čo najväčší počet ľudí aj z tých častí, ktoré dneska problémy nemajú, resp. majú nízku zaočkovanosť. Takže odlišný dopad môže byť samozrejme na priemysel, odlišný zase na oblasť služieb, toto platí tiež ako pravidlo, zoberte si služby verejné – zatvorené školy, niekde otvorené školy, z tohto pohľadu plynulosť dodávky pracovnej sily do fabriek alebo náročnosť vôbec zmennej prevádzky - takže, áno, samozrejme, v tých regiónoch, kde bude menšia zaočkovanosť a potom prípadné lokálne lockdowny sa dajú proste predpokladať väčšie problémy a rozmiestnenie priemyslu a rôznych významných fabriek je úplne jasné a prejudikovateľné.

Andrej Horváth, Televízia TA3

Dobrý deň, máte nejak vyčíslený pozitívny dopad plánu obnovy na tvorbu HDP – teda zrejme v rokoch 2022 – 2023?

Ľudovít Ódor, viceguvernér NBS

Áno, máme, v tom baseline scenáre, ale vzhľadom na to, že sme tam predpokladali také priemerné čerpanie ako sme mali v minulosti, tak ten pozitívny vplyv zatiaľ je niekde na úrovni desatiniek percenta, takže nehovoríme, že 2 – 3 %, ale vidíme niekde na úrovni 0,3 – 0,4, takže opäť záleží to od nás ako rýchlo budeme vedieť tie zdroje čerpať, ktoré sú naviazané na isté reformy, či ich budeme vedieť - tie míľniky - splniť alebo nie.

Rado Tomek, Denník N

Ja som sa chcel spýtať trošku na európsky rozmer - vy so svojimi kolegami z ECB ste práve absolvovali, myslím, že sa to volá retreat, kde ste mali debatovať o potencionálnej zmene nástrojov menovej politiky, vlastne celé to review by malo ísť do nejakej konečnej fázy. Môžete nám prezradiť, že či tam nastal nejaký posun alebo nejaký progres?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Viete, že čo vám asi môžem odpovedať. Ale potvrdzujem to, že tento víkend tri dni proste intenzívnych stretnutí 25 členov Rady guvernérov ECB, teda aj vrátane executive boardu a guvernérov centrálnych bánk celej eurozóny, tak tento manšaft alebo tento tím sa stretol teda nielen pri sledovaní futbalových zápasov majstrovstiev Európy, ale hlavne pri rokovaniach o tom, ako by sme v podstate mohli ukončiť celú strategickú revíziu – ono to tak znie veľkolepo, ale ide v podstate o takú veľkú revíziu, inventúru nástrojov menovej politiky - či chceme nejakým spôsobom definovať nanovo cieľ, aké nástroje chceme proste použiť v novej dobe v podstate, lebo naozaj v mnohých aspektoch je po 20 rokoch možno proste tá atmosféra, ten vývoj aj svetovej, ale aj európskej ekonomiky sa nachádza proste v úplne nových podmienkach. Takže veľmi zaujímavá až vyčerpávajúca miestami debata, ktorá ale do veľkej miery podľa mňa ku konsenzu a s tým konsenzom sa budeme dúfam schopní pochváliť v blízkych týždňoch – a, samozrejme, následne by sme potom tieto závery chceli aplikovať v realite na základe monetárnych alebo menovo-politických rozhodnutí. A ten plán a kalendár je úplne jasný a transparentný dopredu, takže dozviete sa z tých prvých, ďalších stretnutí.

redaktor, TV JOJ

Spomínali ste tie výpadky, že Ázia a tak ďalej, že automobilky majú stále čoraz častejšie problémy s polovodičmi, čipmi, keďže sú všetky v nosoch, ale otázka je, že – sme sa s analytikmi bavili – že možno v máji uvidíme väčšie výpadky v priemysle, vnímate to ako veľké riziko alebo je to niečo čo sa môže diať alebo sa reálne deje, takže ako vnímate toto riziko možno aj na ekonomiku celkom.

Peter Kažimír, guvernér NBS

My sme zareagovali na toto riziko práve znížením odhadu rastu v tomto roku, ak si pamätáte, naša minulé predikcia rátala s ekonomickým rastom niekde na úrovni 5 % a číslo, ktoré vám dnes ukazujeme je 4,5 % a v tom je v podstate hlavne ten faktor logistických problémov s náhradnými dielmi hlavne v automobilovom priemysle, ale aj v iných oblastiach priemyslu a to je proste faktor, s ktorým musíme rátať, nevieme ho odhadnúť, nie je v našich rukách nejakým spôsobom to ovplyvniť. Ale tu si myslíme, že tento negatívny jav v podstate bude spôsobovať jednak tlak na ceny, čo vidíme napríklad na americkom trhu, ale aj na európskom už trhu z hľadiska napríklad už ceny či už ojazdených alebo nových áut. Na nové autá sa čaká čoraz viac a viac mesiacov, to sa samozrejme prenáša do cien, ale na druhej strane bude to vlastne odložená výroba a odložená spotreba, takže prenášame ju potom do ekonomického rastu v ďalších rokoch, preto to veľmi sympatické číslo blízke 6 %.

Rado Tomek, Denník N

Ja som vlastne vtedy zabudol na svoju prvú otázku a tá je vlastne taká - sami tu bijete na poplach ohľadne zaočkovanosti a čo hovoríte na tie názory, že vláda by mala platiť za to, že sa ľudia nechajú očkovať? Koľko vlastne sa oplatí ako keby z pohľadu tých následkov nezaočkovania vláde minúť na to, aby presvedčila ľudí nech sa dajú očkovať? Prípadne, ak ste sa zaoberali – váš výskum alebo niekto nejakými možno behaviorálnymi trikmi, ak by ste mohli poradiť vláde.

Peter Kažimír, guvernér NBS

...(prerušeny záznam, pozn, prep.)... ale najprv vám chcem povedať, že vlastne náš pesimistický scenár je založený na odhade zaočkovanosti na úrovni 45 %, čiže ten baseline, ten základný scenár je na 60 %, čo je vlastne vládny cieľ, a ten horší odhad, ktorý v ekonomickom raste znamená stratu asi 1 – 2 %, podľa toho v ktorom roku sme, tak tam sme na nejakých realistických povedzme 45 % a vidíte, čo to robí s ekonomickým rastom a, samozrejme, následne so spotrebou domácou a s trhom práce, takže o tom niet pochýb. No a to všetko samozrejme má svoju cenu, hej, takže vyrátať sa to určite dá. Martin Šuster sa už vyjadroval k tomu, čo sa vlastne oplatí, čo stojí nejaká hospitalizácia. Nechceme sa vôbec vyjadrovať určite k cene ľudského života, to je proste nenahraditeľná vec. Takže určite má význam proste byť inovatívny a prísť s rôznymi nápadmi. Mal som možnosť hovoriť s ministrom financií Matovičom, ktorý avizoval napríklad lotériu, to je proste vec, o ktorej ste

určite už počuli, takže to sú všetko zaujímavé veci, ktoré by mohli pomknúť ľuďi k tomu, aby boli odvážnejší a dynamickejší, ale môže to byť aj kombinácia pozitívnych a negatívnych nejakých motivácií, lebo možno tí zaočkovaní dneska cítia relatívne málo výhod oproti tým, ktorí sú nezaočkovaní, to je už otázka ale presne behaviorálna, ktorá nie je našou agendou ako takou, hej. Ale k istej miere odvážnosti by bolo dobré pristúpiť, poprosím ešte doplniť.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Nie je veľmi čo doplniť, lebo podľa mňa, to čo je naozaj dôležité je nastaviť tie pozitívne a negatívne motivácie a určite treba urobiť väčšie rozdiely medzi tými, ktorí sú zaočkovaní a ktorí nie sú zaočkovaní pri rôznych protipandemických opatreniach a treba priniesť trošku bližšie to očkovanie k ľuďom, to znamená, že či už - keď hovoríme obvodní lekári alebo hoci aj v iných miestach bližšie - tak isto podľa mňa je veľmi dôležité možno aj čo sa týka - rozmýšľať o tom ako motivovať celú rodinu ako takú, lebo zase niekto môže mať potom na svedomí zdravotné ťažkosti toho druhého v rodine, takže všetky tieto aspekty treba vyhodnocovať, ale, samozrejme, my nie sme veľmi od toho, aby sme tieto veci dizajnovali a naozaj môžeme potvrdiť, že cena očkovania je v tom pozitívnom slova zmysle veľmi vysoká, to znamená, že ak by sme vedeli zaočkovať všetkých - všetky zraniteľné skupiny, tak vidíme, že v hospodárskom raste sú to naozaj veľmi, veľmi pekné sumy.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ono je tu ešte jeden faktor, a to je priemerné číslo priemernej zaočkovanosti obyvateľstva, ale potom je veľmi, veľmi dôležitá, samozrejme, štruktúra - a tam máme my ešte ďalšie proste problémy, pretože je vám asi úplne jasné, že tí, ktorí sú najviac ohrození potom na živote, ak tam je malá miera zaočkovanosti, tak následné možné obeť môžu proste spôsobiť, a to je úplne podložený politický jav, veľmi tvrdé protiopatrenia, ktoré potom sa samozrejme prenesú do ekonomiky. Takže je iné proste - možno ani počet infikovaných nie je taký problém, lebo to sme si zažili v druhej vlne, ale počet obetí je obrovský problém, je to proste prebratie zodpovednosti za ľudský život a z tohto pohľadu sa nedá čudovať, že potom kompetentné prijímajú veľmi prísne opatrenia, ktoré majú ale veľmi negatívne side-efekty. Takže všeobecná miera, ale potom tá štruktúra a tam máme obrovské problémy v tej edukácii, v schopnosti vlastne to vnímať a tak ako hovoril aj pán viceguvernér a možno aj z oblasti tých lekárov toho prvého kontaktu.

redaktor

Ešte jednu typicky letnú otázku – jedno a dvojcentové euromince – údajne sa posunuli niekde rozhovory s ministerstvom financií a s úradom vlády a naozaj by sme raz mohli začať tie nákupy zaokrúhľovať tak, aby sme už neplatili jedno a dvojcentovkami?

Peter Kažimír, guvernér NBS

My sa tešíme z týchto správ, pokiaľ vieme, tak legislatíva je pripravená mnoho mesiacov, my sme sa k nej vyjadrovali a bol tak ešte taký maličký problémik s povinnosťou alebo dobrovoľnosťou, pokiaľ viem posledná verzia je už na povinnosti, inak to podľa nás nemá význam. Takže teraz už je len na tom, aby začal legislatívny proces, potom tam bude nejaká legisvakácia na to, aby si mohli obchodníci upraviť registračné pokladnice a proste sa na to pripraviť, to je úplne normálna, bežná vec, ale my sa veľmi tešíme tomu, ak tento projekt dostane zelenú, lebo bude to znamenať naozaj menšie výdavky pre podnikateľov hlavne v oblasti, ktoré sú aj dneska najviac proste postihnuté - v oblasti stravovania, ubytovania, tam, kde pracujú s drobnými mincami a to sú náklady v miliónoch, ktoré dneska títo podnikatelia musia vynakladať na spracovanie týchto mincí. Ušetrí to peniaze aj nám, pretože aj my v podstate každý rok objednávame dorážku nových a nových centov. No a pevne verím, že v tejto atmosfére aj pohybu cien to nebude mať vôbec žiadny vplyv, pretože sú tu úplne iné faktory na pohyby cien, to znamená - toto sú úplne minimálne, zanedbateľné vplyvy, ktoré by mohli nejakým spôsobom hýbať cenou. A ja si dokonca myslím, že aj Slováci ako takí budú spokojní s tým, že čoraz menej a menej drobných centíkov a dvojcentov im bude ťažiť ich peňaženky.

redaktor

Máte nejaké očakávania, kedy by to mohlo byť?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Legislatívny proces je v rukách ministerstva financií a následne premiéra a parlamentu, takže stále by sa podľa mňa dal stíhať začiatok projektu 1. januára s nejakým obdobím takého duálneho režimu, aby bol priestor na prispôsobenie sa tým podmienkam a úplne naostro by to malo fungovať možno od budúceho leta.

Peter Majer, hovorca NBS

Ak je to všetko, ďakujeme, že ste prišli a prajeme príjemné leto.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Příjemné leto aj vám všetkým a nech sa všetci šťastní a zdraví vidíme opäť v septembri.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Dovidenia.

s